

KOMPONENT 3: UDRŽATEĽNÁ DOPRAVA

Cieľom tohto komponentu Plánu obnovy a odolnosti SR je prostredníctvom opatrení a inteligentných riešení, vychádzajúcich z analýzy dát, zvýšiť podiel ekologických foriem dopravy, zvýšiť počet cestujúcich v železničnej a verejnej osobnej doprave, objem prepraveného tovaru v ekologickej intermodálnej doprave, ako aj podporiť budovanie infraštruktúry pre alternatívne pohony, čím sa znížia emisie CO₂ v doprave a zlepši kvalita ovzdušia. Inteligentné a digitálne investície podporia rýchlejšiu, spoľahlivejšiu a efektívnejšiu železničnú a ekologickú verejnú osobnú dopravu, ktorá bude motivovať cestujúcich k presunu z áut a iných dopravných prostriedkov využívajúcich pohony založené na uhlíku. Komponent umožní širšie využívanie alternatívnych pohonov pre udržateľnú, ekologickú, dostupnú a inteligentnú dopravu, pričom tiež podporí využívania inteligentných elektrických sietí, tzv. *smart grid*. Prispieje ku konkurencieschopnosti hospodárstva vytvorením potrebných trhových podmienok pre dodávateľov v dopravnom strojárstve.

Tento komponent zahŕňa štyri reformy a štyri investície.

Očakáva sa, že žiadne opatrenie v tomto komponente výrazne nenaruší environmentálne ciele v zmysle článku 17 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2020/852, berúc do úvahy opis opatrení a zmierňujúce kroky stanovené v pláne obnovy a odolnosti v súlade so zásadou technického usmernenia týkajúceho sa uplatňovania zásady „výrazne nenarušiť“ (DNHS) (2021/C58/01).

Reformy a investície v rámci tohto komponentu priamo adresujú Odporúčanie Rady, ktoré sa týka národného programu reforiem Slovenska na rok 2020 a ktorým sa predkladá stanovisko Rady k programu stability Slovenska na rok 2020, podľa ktorého má Slovensko „čo najskôr realizovať pripravené verejné investičné projekty a podporiť investície súkromného sektora zamerané na podporu oživenia hospodárstva. Zamerať investície na zelenú a digitálnu transformáciu, najmä na čistú a efektívnu výrobu a využívanie energie a zdrojov, udržateľnú verejnú dopravu a odpadové hospodárstvo.“

Tento komponent zahŕňa štyri reformy a štyri investície.

A.1. Opis reforiem a investícií v rámci nenávratnej finančnej podpory

Reforma 1: Reforma prípravy investičných projektov v doprave

Cieľom reformy je zlepšiť riadenie investícií a zvýšiť ich ekonomické prínosy. To sa dosiahne prostredníctvom týchto opatrení:

- vypracovanie investičného plánu projektov železničnej infraštruktúry, v ktorom sa uprednostnia projekty podľa princípu hodnoty za peniaze, do 30. júna 2021,
- schválenie novely zákona o dráhach a súvisiacich právnych predpisov, ktorými sa zjednodušia a zefektívnia legislatívne a technické požiadavky na parametre dopravnej infraštruktúry, do 31. marca 2023,
- uverejnenie metodiky, ktorá určí spôsob identifikácie projektov s najvyššou možnou mierou hodnoty za peniaze a s čo najväčším príspevkom k dosiahnutiu cieľa presunu cestujúcich z individuálnej cestnej dopravy na cyklistickú dopravu, do 31. decembra 2021.

Implementácia reformy sa dokončí do 31. marca 2023.

Reforma 2: Reforma verejnej osobnej dopravy

Cieľom reformy je zlepšiť poskytovanie osobnej dopravy. Nový plán dopravnej obslužnosti s následnou optimalizáciou osobnej železničnej dopravy bude tvoriť hlavnú časť komplexnej reformy verejnej

dopravy. Reforma bude podporená novou legislatívou, ktorá zdefiniuje pravidlá, zodpovednosti a povinnosti pri koordinácii, objednávaní a financovaní regionálnej autobusovej a vlakovej dopravy. Legislatíva zdefiniuje národnú autoritu, ktorá bude v spolupráci s regionálnymi integrátormi koordinovať vytvorenie národného integrovaného dopravného systému so zjednoteným cestovným ako aj koordinovať prípravu a realizáciu verejných obstarávaní na železničné linky verejnej osobnej dopravy aj s vozidlami, ktoré boli na prevádzku týchto liniek nakúpené z podporu z fondov EÚ v predchádzajúcich obdobiach. Zvýši sa frekvencia železničnej dopravy na tratiach s najvyšším potenciálom na prevedenie dopravy z áut do vlakov, čo umožní lepšiu koordináciu regionálnej verejnej autobusovej a vlakovej dopravy. Táto reforma spočíva na týchto konkrétnych opatreniach:

- do 31. marca 2023 sa novým zákonom zjednotia štandardy verejnej osobnej dopravy a zefektívni sa objednávanie verejnej dopravy, ktoré je v súčasnosti fragmentované a nedostatočne koordinované medzi štátom, krajinami, mestami a obcami,
- do 31. decembra 2023 sa zverejní optimalizovaný grafikon železničnej dopravy,
- do 31. decembra 2026 sa vytvorí integrovaný dopravný systém, ktorý umožní cestovať viacerými druhmi verejnej osobnej dopravy na jeden cestovný listok. Bude platiť aspoň v šiestich krajinách.

Posledný míľnik súvisiaci s implementáciou reformy sa dokončí do 30. júna 2026.

Reforma 3: Reforma intermodálnej nákladnej dopravy

Reformou sa podporí zvýšená intermodalita prostredníctvom obstarávania, koordinácie logistiky a podpory spustenia nových intermodálnych liniek. Cieľom tejto reformy je do roku 2030 presunúť 30 % cestnej prepravy nad 300 km na železničnú alebo vodnú dopravu a viac ako 50 % do roku 2050 (v porovnaní s rokom 2005). Dosiahne to najmä prostredníctvom podpory záujmu prepravcov o presun cestnej nákladnej dopravy na železniciu, resp. na intermodálnu dopravu, ako aj zabránením ďalšiemu presunu železničnej dopravy na cestu. Príprava a schválenie Koncepcie rozvoja intermodálnej dopravy vrátane potrebných zmien legislatívy umožní prijať opatrenia na systémový rozvoj ekologických druhov nákladnej dopravy. Podpora bude smerovať k odstráneniu technických problémov pri prechode na intermodálnu dopravu a k zvýšeniu jej atraktivity.

Očakáva sa, že implementácia reformy sa začne do 31. decembra 2021 a dokončí sa do 31. decembra 2022.

Reforma 4: Zavedenia nových politík pre dlhodobú podporu alternatívnych pohonov v sektore dopravy

Reforma bude podporená nadobudnutím účinnosti nových legislatívnych opatrení do 31. decembra 2022, ktorými sa zreformujú distribučné tarify, zjednoduší a urýchli proces budovania infraštruktúry pre alternatívne pohony. Zavedie sa nimi aj „právo na nabíjací bod“ a stabilný predvídateľný viacročný rámec na podporu budovania príslušnej infraštruktúry pre alternatívne pohony.

Investícia 1: Rozvoj infraštruktúry nízkouhlíkovej dopravy

Investícia bude podporovať dekarbonizáciu elektrifikáciou železničných tratí, modernizáciou železničných tratí, výstavbou alebo modernizáciou električkových a trolejbusových tratí a výstavbou cyklistickej infraštruktúry. Uskutoční sa „Redizajn medzinárodného cestovného poriadku a pridelenia kapacity železničnej infraštruktúry“ (*Redesign of the European Timetabling Process – TTR*) a zavedie sa nový zabezpečovací systém založený na digitálnych technológiách, ktorý umožní automatizáciu riadenia železničnej dopravy. Investície budú vychádzať z Reformy 1.

Implementácia investície sa dokončí do 30. júna 2026.

Investícia 2: Podpora ekologickej osobnej dopravy

Investícia to dosiahne zvýšením atraktivity osobnej železničnej dopravy a nadväznej prímestskej a mestskej dopravy. V husto obývaných prímestských oblastiach a na hlavných dopravných koridoroch medzi veľkými mestami a metropolami sa zvýši ponuka spojov. Do prevádzky sa zavedú nové alebo modernizované železničné koľajové vozidlá. Investície budú realizované formou účelových dotácií na nediskriminačnom princípe s využitím nástrojov analýzy dát z dopravy a simulácií cieľového stavu. Investícia podporuje Reformu 2.

Implementácia investície sa dokončí do 30. júna 2025.

Investícia 3: Rozvoj intermodálnej nákladnej dopravy

Investícia podporí nákup intermodálnych prepravných jednotiek a nakladacie zariadenia so zapojením súkromného kapitálu a spustenie nových intermodálnych liniek na vybraných tratiach. Štát v záujme zvýšenia objemu prepravy v ekologickejšej intermodálnej doprave podporí nákup intermodálnych prepravných jednotiek a nakladacie zariadenia so zapojením súkromného kapitálu. Štát zároveň poskytne na vybraných tratiach podporu na spustenie nových intermodálnych liniek. Pripravované schémy štátnej pomoci predpokladajú (po ich odsúhlasení zo strany Európskej komisie) len čiastočné financovanie z mechanizmu a výber spoločností, ktoré získajú podporu na základe verejných výziev s jasne stanovenými nediskriminačnými pravidlami.

Implementácia investície sa dokončí do 30. júna 2026.

Investícia 4: Podpora budovania infraštruktúry pre alternatívne pohony

Investícia sa zameria na nabíjacie body pre elektromobily a vodíkové plniace stanice. Vytvorí sa finančný mechanizmus schém pomoci pre budovanie nabíjajúcich bodov pre elektromobily a vodíkových plniacich staníc. Systém zabezpečí vybudovanie kostrovej infraštruktúry ultrarýchlonabíjajúcich bodov, dostupnej nabíjacej infraštruktúry na úrovni všetkých okresov SR a podporí tak rýchlejší rozvoj osobnej a nákladnej dopravy na alternatívny pohon, ktorý povedie k modernizácii vozového parku s cieľom zníženia celkových emisií v cestnej doprave. Táto investícia podporuje Reformu 3.

Implementácia investície sa dokončí do 30. júna 2026.

A.2. Míľníky, ciele, ukazovatele a harmonogram monitorovania a realizácie pre nenávratnú finančnú podporu

Poradové číslo	Súvisiace opatrenie (reforma alebo investícia)	Míľník/cieľ	Názov	Kvalitatívne ukazovatele (pre míľníky)	Kvantitatívne ukazovatele (pre ciele)			Orientačný harmonogram splnenia		Opis a jasné vymedzenie jednotlivých míľníkov a cieľov
					Merná jednotka	Východisková hodnota	Cieľová hodnota	Štvrťrok	Rok	
1	3 – Udržateľná doprava – Reforma 1: Reforma prípravy investičných projektov v doprave	Míľník	Investičný plán projektov železničnej infraštruktúry	Zverejnenie investičného plánu				2. štvrťrok	2021	Ministerstvo dopravy a výstavby v spolupráci s ministerstvom financií pripraví a zverejní investičný plán projektov železničnej infraštruktúry, ktorý obsahuje metodiku, priority a časový rozvrh výstavby infraštruktúry. Zverejnený investičný plán projektov železničnej infraštruktúry prioritizujúci projekty podľa ich hodnoty za peniaze zabezpečí dlhodobú stabilitu prípravy a realizácie projektov železničnej infraštruktúry.
2	3 – Udržateľná doprava – Reforma 1: Reforma prípravy investičných projektov v doprave	Míľník	Metodika výberu, prípravy a realizácie projektov pre cyklistickú dopravu	Zverejnenie metodiky				4. štvrťrok	2021	Metodika určí spôsob identifikácie projektov s najvyššou možnou mierou hodnoty za peniaze a s čo najväčším príspevkom k dosiahnutiu cieľa presunu cestujúcich z individuálnej cestnej dopravy na cyklistickú dopravu.

3	3 – Udržateľná doprava – Reforma 1: Reforma prípravy investičných projektov v doprave	Míľnik	Novela zákona o dráhach a súvisiace právne predpisy o parametroch dopravnej infraštruktúry	Nadobudnutie účinnosti novely zákona o dráhach prijatej Národnou radou Slovenskej republiky a prijatie novely vyhlášky 350/2010 Z. z. o stavebnom a technickom poriadku dráh ministerstvom dopravy a výstavby a jej nadobudnutie účinnosti.				1. štvrťrok	2023	Legislatívne zmeny zjednodušia a zefektívnia legislatívne a technické požiadavky na parametre dopravnej infraštruktúry v súlade s osvedčenými postupmi v iných krajinách EÚ a európskymi právnymi predpismi, ktoré vytvoria podmienky na urýchlenie tempa prípravy modernizácie železničnej infraštruktúry, znížia náklady na kilometer modernizovanej trate a umožnia skoršiu výstavbu rýchlejších a bezpečnejších železníc.
4	3 – Udržateľná doprava – Reforma 2: Reforma verejnej osobnej dopravy	Míľnik	Nový zákon o verejnej osobnej doprave	Nadobudnutie účinnosti zákona o verejnej osobnej doprave prijatého Národnou radou Slovenskej republiky a nadobudnutie účinnosti právnych predpisov na účinnú koordináciu,				1. štvrťrok	2023	Novým zákonom sa zjednotia štandardy verejnej osobnej dopravy a zefektívni sa objednávanie verejnej dopravy, ktoré je v súčasnosti fragmentované a nedostatočne koordinované medzi štátom, krajinami, mestami a obcami,

				integráciu a riadenie verejnej dopravy						
5	3 – Udržateľná doprava – Reforma 2: Reforma verejnej osobnej dopravy	Míľnik	Implementácia optimalizovaného grafikonu železničnej dopravy	Nadobudnutie účinnosti optimalizovaného grafikonu železničnej dopravy				4. štvrťrok	2023	Ministerstvo dopravy a výstavby implementuje objednávanie služieb osobnej železničnej dopravy na základe plánu dopravnej obslužnosti do 31. decembra 2023.
6	3 – Udržateľná doprava – Reforma 2: Reforma verejnej osobnej dopravy	Cieľ	Počet krajov, v ktorých je zavedená tarifná integrácia, ktorá umožňuje cestovať viacerými druhmi verejnej dopravy alebo dopravcami na jeden cestovný lístok		Počet	1	6	2. štvrťrok	2026	Kvalitatívny ukazovateľ sa vzťahuje na počet krajov, v ktorých je vytvorený integrovaný dopravný systém, ktorý umožňuje cestovať viacerými druhmi verejnej osobnej dopravy na jeden cestovný lístok.

7	3 – Udržateľná doprava – Investícia 1: Rozvoj infraštruktúry nízkouhlíkovej dopravy	Cieľ	Dĺžka novej cyklistickej infraštruktúry (km)		Dĺžka	0	200	2. štvrťrok	2026	Kvalitatívny ukazovateľ sa vzťahuje na dĺžku novovybudovanej cyklistickej infraštruktúry (v km). Cieľ zahŕňa cyklistické cesty a parkovacie miesta pre bicykle.
8	3 – Udržateľná doprava – Investícia 1: Rozvoj infraštruktúry nízkouhlíkovej dopravy	Cieľ	Dĺžka zrekonštruovanej alebo zmodernizovanej infraštruktúry ekologickej osobnej železničnej dopravy (v km vážená)		Dĺžka	0	69	2. štvrťrok	2026	<p>Kvalitatívny ukazovateľ sa vzťahuje na dĺžku zrekonštruovanej alebo zmodernizovanej železničnej infraštruktúry zo zdrojov plánu podpory obnovy a odolnosti, pričom sa používajú váhové koeficienty pre rôzne typy a rozsahy projektov (neobsahuje dispečingové/zabezpečovacie zariadenia, ktoré sa počítajú samostatne v rámci cieľa 3: Dĺžka dispečerizovaných úsekov tratí).</p> <p>Z celkového cieľa zrekonštruovať alebo zmodernizovať 77 km železničnej infraštruktúry sa zmodernizuje alebo zrekonštruuje aspoň 69 km. Investície budú zahŕňať tieto prvky: úplne modernizovaná dvojkolajová trať na železničnom koridore so zvýšením rýchlosti na 160 km/h; zrekonštruovaná trať s jednou alebo dvomi koľajami (obnovenie horného/dolného alebo trakčného vedenia/zariadenia); jednokoľajová novoelektrifikovaná a čiastočne modernizovaná železničná trať; plne modernizovaná dvojkolajová električková trať vrátane príslušenstva; novovybudované trolejbusové vedenie s jedným zastavením vrátane zdroja napájania.</p>

9	3 – Udržateľná doprava – Investícia 1: Rozvoj infraštruktúry nízkouhlíkovej dopravy	Cieľ	Dĺžka dispečerizovaných úsekov železničných tratí (km).		Dĺžka	0	100	2. štvrťrok	2026	Kvalitatívny ukazovateľ sa vzťahuje na dĺžku železničných tratí (v km), na ktorých boli uvedené do prevádzky dispečingové/digitálne bezpečnostné zariadenia. Z celkového cieľa, ktorým je dispečerizácia 111 km železničných tratí, sa dispečerizuje aspoň 100 km.
10	3 – Udržateľná doprava – Investícia 2: Podpora ekologickej osobnej dopravy	Cieľ	Počet obstaraných ekologických koľajových vozidiel pre osobnú dopravu (vážených)		Počet	0	5	2. štvrťrok	2025	Kvalitatívny ukazovateľ odráža počet obstaraných ekologických koľajových vozidiel pre osobnú dopravu. Železničné koľajové vozidlá budú zahŕňať ucelené vlakové jednotky na elektrický alebo vodíkový pohon; viacsystémové elektrické rušne; električky.
11	3 – Udržateľná doprava – Reforma 3: Intermodálna nákladná doprava	Míľnik	Koncepcia a výzvy na nové systémy podpory	Vyhlásenie výziev na nové schémy podpory na základe Koncepcie rozvoja intermodálnej dopravy				4. štvrťrok	2022	Koncepciu rozvoja intermodálnej dopravy schválila vláda SR do 31. decembra 2021. Jej súčasťou budú návrhy legislatívnych zmien, ktoré umožnia prijať opatrenia na systémový rozvoj ekologických druhov nákladnej dopravy. Podpora bude smerovať k odstráneniu technických problémov pri prechode na intermodálnu dopravu a k zvýšeniu jej atraktivity. Na tomto základe sa do 31. decembra 2022 vyhlásia výzvy na nové schémy podpory, ktoré pomôže zlepšiť dostupnosť intermodálnej

										dopravy na nediskriminačnom princípe, čo vytvorí predpoklady na jej rozvoj vo všetkých regiónoch Slovenska. Výzvu schválí ministerstvo dopravy a výstavby.
12	3 – Udržateľná doprava – Investícia 3: Rozvoj intermodálnej nákladnej dopravy	Cieľ	Počet obstaraných intermodálnych dopravných jednotiek v jednotkách TEU („Twenty-foot Equivalent Unit“ - jednotka zodpovedajúca kontajneru s dĺžkou 20 stôp)		Počet	0	1000	2. štvrt'rok	2026	Počet obstaraných intermodálnych prepravných jednotiek IPJ (manipulovateľné návesy, výmenné nadstavby, kontajnery). Intermodálne prepravné jednotky sa vyjadrujú v TEU [„Twenty-foot Equivalent Unit“ - jednotka zodpovedajúca kontajneru s dĺžkou 20 stôp – 6,1 m; základný rozmer kontajnera ISO 1C – 20' x 8' x 8' (mach)].
13	3 – Udržateľná doprava – Reforma 4: Zavedenia nových politík pre dlhodobú podporu alternatívnych	Míľnik	Nový balík opatrení na podporu alternatívnych	Nadobudnutie účinnosti uznesenia o podpore alternatívnych pohonov				4. štvrt'rok	2022	Opatrenia urýchlia vývoj alternatívnych pohonov v sektore dopravy. Pôjde napríklad o reformu distribučných taríf, opatrenia pre zjednodušenie a zrýchlenie procesu výstavby infraštruktúry pre alternatívne pohony, zavedenie "Práva na nabíjací bod" a zavedenie stabilného predvídateľného viacročného rámca pre podporu budovania

	pohonov v sektore dopravy		pohonov							prísľušnej infraštruktúry pre alternatívne pohony.
14	3 – Udržateľná doprava – Investícia 4: Podpora rozvoja infraštruktúry pre vozidlá na alternatívny pohon	Cieľ	Počet nabíjacích bodov alebo vodíkových h plniacích staníc v prevádz ke.	Počet	0	3029	2. štvrťrok	2026		Celkový počet verejných nabíjacích bodov alebo vodíkových plniacích staníc v prevádzke. Z celkového cieľa uviesť do prevádzky 3332 nabíjacích bodov sa uvedie do prevádzky aspoň 3029.